

WEBINAR VERDUURZAMING RECREATIEVASTGOED

Bureau BUITEN

Programma

1. **Aftrap** – Anneke van Mispelaar
2. **Praktijkvoorbeeld** – Jord Kuiken
3. **Stimulering verduurzaming verblijfsrecreatie Zeeland** –
Madeline Buining
4. **Afsluiting** – Rutger van Raalten

 De sheets worden na afloop gedeeld en het webinar wordt opgenomen, jullie ontvangen daarover bericht

Duurzaam vastgoed in t&r-sector

Duurzaam vastgoed in t&r-sector

Waar staan we?

- Circa 130.000 recreatiewoningen
- Ca 4000-5000 woningen per jaar verkocht, waarvan in 2019 10% nieuwbouw
- Gemiddelde prijs 150.000 euro
- Jaarlijks gaat er 675 miljoen om in deze markt!
- De markt wordt krappere

Duurzaam vastgoed in t&r-sector

Waar staan we?

- Duurzame recreatiewoningen zijn een niche

Geschikt voor verduurzaming want:

- Interesse in duurzame woning stijgt
- Aandacht voor lage onderhouds- en energiekosten tbv rendement
- Afschrijving redelijk kort (20-30 jr)
- Seriematige en prefab bouw

Verduurzaamings verblifsrecreatie

	GR	FR	DR	OV	Gld	FL	UT	NH	ZH	NB	ZL	LI
Subsidie bedrijfsinvestering		Ja	Ja	Ja				DKW				
Lening bedrijfsinvestering					VVP					Ja	Ja	
Inhoudelijke ondersteuning (in natura)			Ja		VVP	Ja		DKW OV		NB-M	Ja	Ja
Subsidie planvorming								DKW				
Voucher planvorming				Ja	Ja						Ja	
Specifiek verblifsrecreatie		Nee	Ja	Ja	Ja			Ja		Nee	Ja/nee	Ja
Budget laatste regeling (mlj.)		2,8	1,5	0,75	4,0			1,4		6,8	6,0	0,9
Looptijd (in jaren)		'13-'15	'20=>	'18-'20	'19=>			'19-'21		'17-'27	'20-'35	'19-'21
Focus: duurzaam (d) / kwaliteit (k) / vitalisering (v) / innovatie (i)		d,k	k,i	d, k, i	V,t			d,k,v,i		k,i	d,v	v,k

Overzicht regelingen verblifsrecreatie provincies

Duurzaam vastgoed in t&r-sector

Kansen:

- Vernieuwing en verduurzaming van de sector
- Toekomstbestendig

Waarom zien we nog weinig initiatieven?

- Zijn de mogelijkheden en kansen wel bekend?
- Kunnen eigenaren ondersteuning gebruiken?
- Wat kunnen gemeenten en provincies hierin doen?

VERDUURZAMING OP BUNGALOWPARKEN

Kan dat wel zomaar?

Inhoudsopgave

- Verduurzamingsambities
 - Meer comfort
 - Waar vraagt de gast om?
- Nutsvoorzieningen (gas, stroom, water riool en kabel)
 - Volledig of deels in eigen beheer
- Wet en regelgeving ACM (autoriteit consument en markt)
- Beheerstrategie
- Met visie toekomstbestendig

Verduurzamingsambities

- Eigenaren willen investeren:
 - Zonnepanelen
 - Elektrisch koken
 - Sauna's
 - Laden elektrische auto's
 - Moeten we op termijn van het gas af?
- Gasten verwachten steeds meer luxe:
 - Meer luxe dan ze thuis gewend zijn.

Nutsvoorzieningen

Gas	(netbeheerder)
Electriciteit	(netbeheerder)
Water (denk ook aan legionella)	(waterleidingbedrijf)
Riool	(gemeente)
Kabel / glasvezel	(kabelbedrijf)

In eigen beheer of in beheer van de netbeheerder, elke combinatie komt voor!

Wie is wanneer verantwoordelijk?

Wet en regelgeving ACM

- Private energienetten zijn volgens de ACM verboden op bungalowparken met private eigenaren.
- Elke eigenaar moet zijn eigen energieleverancier kunnen kiezen.
- Huidige private energienetten worden gedoogd.
- Verzwaring van huidige energienetten wordt op grond van deze regelgeving door de netbeheerder geweigerd.

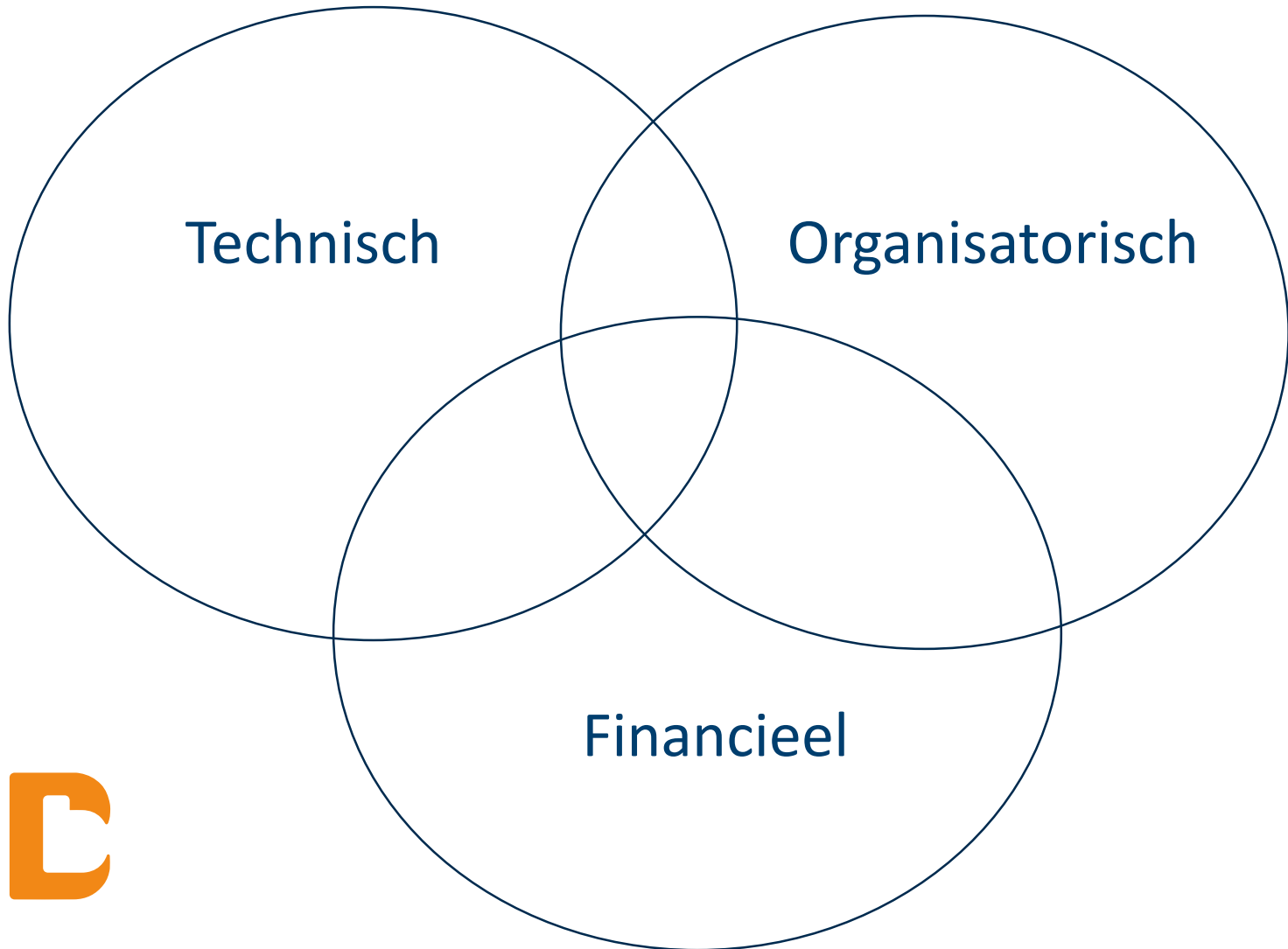

Beheerstrategie nutsvoorzieningen

- Capaciteitsproblemen op het private stroomnet zijn meestal de eerste aanleiding.
- Kijk ook naar overige nutsvoorzieningen.
- Neem reserveringen op in de begroting.
- Een bungalowpark is een commercieel bedrijf.
- Combineer werkzaamheden in een beheerstrategie en betrek de netbeheerders vroegtijdig.

Beheerstrategie nutsvoorzieningen

Met visie toekomstbestendig

Vragen?

Jord Kuiken

transities die energie geven

Jord Kuiken

Vloedlijn 28

1791 HJ DEN BURG

info@jordkuiken.nl

06-41 295 270

Stimulering verduurzaming verblijfsrecreatie Zeeland

22 juni 2021 Madeline Buining

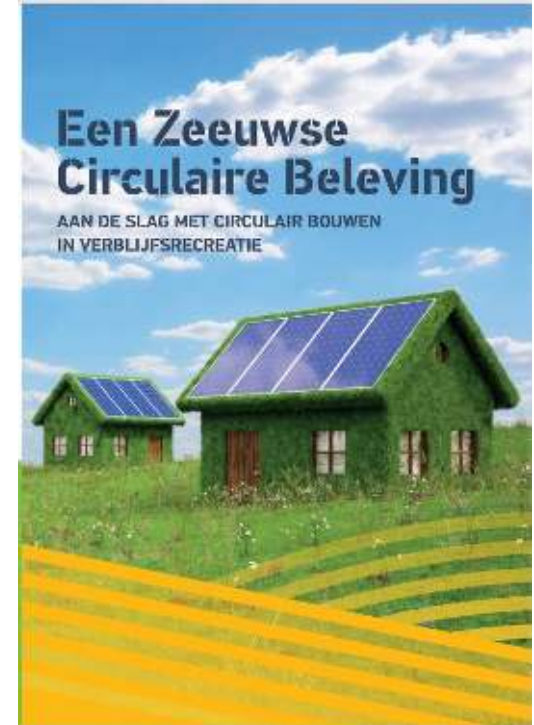
Circulair beleven

Doel:

Het project heeft als doel kwaliteitsverbetering te stimuleren in de verblijfsrecreatieve sector en ondernemers kennis te laten maken met de mogelijkheden van circulair bouwen.

Werkwijze:

- Startgesprek met geïnteresseerde ondernemer
- Tweede gesprek om de exacte vraag scherp te krijgen en advies voor adviseurs met de bijpassende expertise
- Toekenning voucher op basis van een offerte van de gekozen adviseur
- Ondernemer verstrekt de opdracht met de adviesvraag aan de adviseur
- Na oplevering advies vindt de uitbetaling plaats
- Deelnemende ondernemers vertellen collega's over de resultaten

Circulair Beleven

<https://www.youtube.com/watch?v=z1D-5o-p4uw>

Circulair Beleven

Resultaten:

"Via de voucher hebben wij een rapportage laten maken met mogelijkheden voor het circulaire gebouw, inclusief materialenbank en hergebruikmogelijkheden van het bestaande gebouw."

**Campingpark Ons Buiten,
Oostkapelle**

FACET

FACET= Facilitating the introduction of circular entrepreneurship in the tourism & recreation sector

<https://www.youtube.com/watch?v=3NpF2SMnyUk>

www.impulszeeland.nl/nl/projecten/FACET

FACET

Met het project FACET willen we ondernemers in de toeristische sector stimuleren circulaire oplossingen binnen hun bedrijf toe te passen en zo nieuwe duurzame verdienmodellen creëren.

- Stoomtrein Goes-Borsele
- Circulaire dijksuites Camping Paardekreek
- Afvalstromen en verpakkingsmateriaal strandpaviljoens Schouwen

AD NIEUWS REED SPORT SHOW VIDEO FIJN Q

ADONDEREN INLOGGEN

NET BINNEN

- 05-12 Alankal bevestigt klagen over coronacrisis bij de Dordrecht Park Hotel
- 06-12 **RENNEN** Dordrechtsester wil... (partially visible)
- 07-12 **RENNEN** Samen op de paden en met... (partially visible)
- 08-12 **RENNEN** Lange Zeeuwse... (partially visible)
- 09-12 Et gaat rijkte... (partially visible)

BEKIJK ALLE ARTIKELN

Schouwse strandpaviljoens gaan slim om met afval: koffiedrab komt terug als kroket

RENNEN - Per seizoen drinken toeristen honderdduizenden kopjes koffie en glaasjes vers gepercte jus aan de Zeeuwse kust. De koffiedrab en sinaasappelschillen eindigen in de vuilverbrandingsoven, terwijl je er ook nieuwe producten van kunt maken. Zes Schouwse strandpaviljoens kiezen voor het laatste. Ze gaan hun afval circulaair verwerken: koffiedrab komt terug als kroket.

www.impulszeeland.nl/nl/projecten/FACET

▲ Impresie van hoe de dijksuites straks zijn ingepakt in de dijk. © WTB Architecten

Aanjaagprogramma Innovatie

Doel: het stimuleren van een toekomstbestendige vrijetijdssector

Werkwijze:

1. Inspiratie
2. Ondersteuning
3. Financiering

Aanjaagprogramma Innovatie Toerisme

INSPIREERT

Samen met Toeristisch Ondernemend Zeeland (TOZ) ondernemers inspireren met diverse (digitale) bijeenkomsten en webinars over relevante thema's en onderwerpen in de vrijetijdssector.

In 2020 zijn er 12 webinars georganiseerd over uiteenlopende thema's uit de vrijetijdssector.

In de webinars spraken we met diverse experts, adviseurs en ondernemers.

1.244x

In totaal zijn de webinars 1.244 keer bekeken.

Kijk alle webinars terug op:

[impulszeeland.nl/live >>](https://impulszeeland.nl/live)

Aanjaagprogramma Innovatie Toerisme

ONDERSTEUNT

Ondersteuningstrajecten voor de uitwerking van innovatieve plannen d.m.v diverse vouchers en maatwerkadvies.

Innovatievouchers voor de vrijetijdssector in de gemeenten Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Tholen en Veere.

Er zijn drie maatwerkadvies trajecten uitgevoerd voor bedrijven in de sector waterrecreatie.

In 2020 werden 9 planvorming vouchers toegekend en stelde Provincie Zeeland vier **extra planvorming vouchers beschikbaar** vanwege groot animo onder ondernemers.

9x PLANVORMING VOUCHERS

Aanjaagprogramma Innovatie Toerisme

FINANCIERT

Het fonds Verblijfsrecreatie Zeeland biedt financiële ondersteuning aan bedrijven die willen investeren in kwaliteitsverbetering en verduurzaming van hun bedrijf.

**EERSTE
LENING**

Eerste ondernemer aan de slag met kwaliteitsverbetering via een lening uit het fonds.

Ondernemer Adriaan Wisse
over het fonds

“Met de financiële ondersteuning vanuit het fonds kan ik de plannen om mijn camping te laten draaien op eigen energie, eerder verwezenlijken.”

Aanjaagprogramma Innovatie Toerisme

Meer informatie over het Aanjaagprogramma is te vinden op:

www.impulszeeland.nl/nl/projecten/aanjaagprogramma-innovatie

ZEELAND
LAND | IN | ZEE

Provincie
Zeeland

VRAGEN?

Madeline Buining | Adviseur Vrijetijdseconomie
Telefoon +31 118 631843
Mobiël +31 6 28904277
Email mc.buining@zeeland.nl

Mogelijkheden voor EU-financiering

- Geen Europees ‘vastgoedverduurzamingsfonds’
- Wel mogelijkheden voor projecten rond circulariteit en klimaatadaptatie, focus op impact gedane maatregelen
- Ook mogelijkheden voor onderzoeken, piloten of uitrollen innovatieve technieken – óók technieken voor verduurzaming

Mogelijkheden voor EU-financiering

Denk aan de volgende fondsen:

- *EFRO / OP*: binnen Nederlandse regio, betrekken MKB, demonstratie en uitrol innovatie
- *Interreg*: grensoverschrijdend met buurlanden of in West-Europa (samenwerken met min. 3 landen), pilots en kennisuitwisseling
- *LIFE*: innovatie op Europese schaal, kwantificeerbare outputs. Competitief, maar geen internationaal partnerschap vereist.
- *Horizon*: research & development met kennisinstellingen en voorlopers (Built4People-projectoproepen)

<https://bureaubuiten.nl/eu/>

Neem contact op met ons VTE-team

BUREAUBUITEN
economie & omgeving

Bureau BUITEN

Economie en Omgeving

Achter Sint Pieter 160

NL-3512 HT Utrecht

info@bureaubuiten.nl

+31 (0)30 - 231 89 45

www.bureaubuiten.nl